

SLOVENE

Štev. 225. POLITIČEN LIST ZA SLOVENSKE NAROD. Leto XXXII.

Uredništvo je v Kopitarjevih ulicah št. 2.
(vhod čez dvoristično nad tiskarno).
Z urednikom je mogoče govoriti le od
10.—12. ure popoldne.
Rokopisi se ne vračajo; nefrankirana pisma
se ne sprejemajo.
Uredniškega telefona št. 74.

V Ljubljani, v ponedeljek, 3. oktobra 1904.

Izhaja vsak dan, izvenredno nedelje in praznike, ob polu 6. uri popoldne. — Velja po pošti prejemanj:
za celo leto 26 K, za polovico leta 13 K, za četrt leta 6.50 K, za 1 mesec 2 K 20 h. V upravnishvu
prejemanj: za celo leto 20 K, za pol leta 10 K, za četrt leta 5 K, za 1 mesec 1 K 70 h.
Za pošiljanje v Ljubljani na dom je dostavnina 20 h. — Plačuje se vnaprej.

Upravišтво je v Kopitarjevih ulicah št. 2.
Vseprejema naročnino, inserate in reklamacije. —
Inserati se računajo enostopna petstvarica (dolžina
72 milimetrov) za enkrat 13 h, za dvakrat 11 h, za trikrat
9 h, za več kot trikrat 8 h.
V reklamnih noticah stane enostopna gramondevica
26 h. — Pri večkratnem objavljenju primeren popust.
Upravišškega telefona št. 188.

Diagnoza.*

Petkova seja kranjskega deželnega zbora je simptomatiška. Diagnoza bolezni, ki za njo boleha naša dežela, in po nji posredneje ves slovenski narod, je sedaj vsakemu lahka. Paraziti so s svojim požrešnim delovanjem izkvarili najnežnejše organe našega narodnega organizma in zato propadajo že njegove najvažnejše življenjske funkcije. Organika reakcija proti življenjskim sovražnikom ponehava, pričinja se razpad. Temu, kar se je videlo zadnji petek pri dr. Tavčarju in drugih, pravimo z znanstvenim imenom — agonijska.

Ali ni več rešitve? Ali se ne dá dobiti nobeno sredstvo, ki bi ustavilo to smrtno grgrnanje, ki nam doni iz Tavčarjevih in Hribarjevih besedi? Za to je treba treznega, resnega premisleka; in če se pokaže tako sredstvo, potem kvisku vsi, ki vam je še na srcu obstoj slovenstva in brezozirno z njim v roki na pomoč!

Kakor beli dan jasno se je pokazalo, da so razmere v naši deželi zato neznosne, ker je sploh mogoče, da jo vodi Nemci. Ta možnost se mora odstraniti. In to je le mogoče, če se razmere tako predrugačijo, da zmaga ena slovenskih strank. Ne pravimo, katera stranka naj zmaga. Na men bi se dosegel, naj zmaga ta, ali ona. V tem zmislu sodimo, da se morajo tudi vsi tisti, kateri po svojem svetovnem nazoru ne sodijo v katoliško stranko, iz dna srca sprijazniti z veljavno preosnovo. S tega širšega stališča jo mora vsak iskreno želeti, ker sicer bodo petkovi prisori trajni. In tega ne more vzdržati za dolgo narod slovenski!

Sarajna nesreča je bila za narodno-napredno stranko, da je hotela več, nego kar more s svojimi lastnimi močmi. Prav je, da želi vladati, a vprašamo: Ali sedaj vlada? Ali se ne roga nji in njenim načelom nemški zaveznik, ki dela s njo, kakor z dekle? Vladoželjnost take stranke ne sme biti večja, nego se da doseči po poštenih, lastnih sredstvih. Vladoželjnost si kupiti s felonijo, z zatajenjem načel, s servilnostjo, se pa pravi za drag denar si kupiti sramotno smrt. Taka stranka nima življenja, in naj jo vodijo tudi najduhovitejši in najagilnejši možje. Erika strank ima svoje zakone, ki se krvavo množijo, kdor jih tepta. In to mora izkušati na sebi narodno-napredna stranka, ako ne krene brž na popolnoma drugača pot!

To mora biti všeč vsem njenim nasprotnikom. Naj bodo razmere kakršnekoli, to je gotovo, da je na Slovenskem veliko število mož, ki so svobodnega nasiranja in ki imajo tudi potrebo političke organizacije. Sedaj so zvezani v narodno-napredni stranki. Komur je res kaj za načela, in kdor ne išče samo osebnih dobičkov, mu sedanjji politički organizem te stranke ne more več zadostovati. Boljše nič, nego taka! Koketiranje z vlado, sužnjost v Nemcih, in vse samo zato, da se k večjemu kakemu pristašu pomaga v oestni odbor, ali do kakega šolskega voditeljstva, — to je sramotno!

Dobro vemo, da je vladoželjnost zapeljala voditelje narodne napredne stranke zla-

sti z ozirom na katoliško stranko k sedaj njemu neznosnemu stanju. A v ti zidevi so dimo tako le: Moška, odloča, radikalna kritika nad to stranko bi bila tudi v strankarskem oziru najboljša, v splošno političkem pa edina prava taktika. Kontrola nad nasprotno stranko v lastni reži bi služila napredku in svobodnemu razvoju naših javnih razmer. Sedaj pa je nad vsem, kar dela narodno napredna stranka, zarisana mrtvaška glava — znamenje otrovnih snovi, ki jih rodi zveza z Nemci.

Čuli in čitali smo večkrat od naprednih voditeljev, da je moč vse, in dovolj jih je bilo med nami, ki so to verjeli. Ne moč, poštenje in zvestoba je vse! Kaj pomaga narodno-napredni stranki njena moč? Ali napreduje njena veljavnost, število njenih pristavev, pomen njenega časopisa? Bodite pametni! Ko se je boj na Slovenskem začel, so se katoliške stranke pristaši bali nasprotnikov, sedaj se jim smeja. Mirno, s šalo na ustih gledajo z vrha doli na uboštvo naprednih veljakov, in nobena mišica se ne zmakne katoliškemu voditelju, ko čujejo najmastnejše zabavljice iz nasprotnega tabora. Ponosni so in mirni! —

Še nekaj silno važnega! Vpliv naših razmer na Slovence v drugih kronovinah ne more izostati. Poglejmo samo na Stajersko, kjer biva po uradnem štetju 409.531 Slovencev, torej malone tretjina vsega prebivalstva v deželi. Sloveščina je po zakonu priznana kot deželni jezik, a kaj vidimo! Stajerski deželni glavar je odklonil slovensko interpelacijo poslanca Rožkarja ter zahteval nemški prevod.

Tem povodom bi morala odločno ugovarjati vsa slovenska javnost, kajti slovenski jezik ima v stajerskem deželnem zboru iste pravice, kakor nemški. Kaj bi porekli Nemci na Kranjskem, ko bi naš deželni glavar odklonil nemško interpelacijo? Krik bi nastal po vsem nemškem časopisju. In mi? Nemško-slovenska zveza na Kranjskem je polomila peroti nekdanjim absolutno radikalnim sokolom, da zlezejo pod klop, ako jih srpo pogleda nemška ekselencija.

In to slabo, pogubno vpliva na vso slovensko javnost, osobito pa v obmejnih pokrajinah, koder potrebujejo in z vso pravico tudi pričakujejo vsaj moralne podpore iz središča.

Zaključimo! Vsak pošten, tudi liberalen Slovenec mora spoznati, da se morajo razmere v deželi tako temeljito izpremeniti, da bodo škandali narodnega isdajstva za vedno izključeni. Ena slovenskih strank mora zmagati. Druga bodi njena kontrola! Zaveda volivne preosnove, ki pomnoži slovenske mandate, je torej nujna za vse. Kder drugače sodi, išče sebe, ne pa naroda.

Rusko-japonska vojska.

Položaj pri Mukdenu.

Mukden, 2. oktobra. (Reut. urad.) Položaj se je bistveno izpremenil. Zdi se, da ostanejo Japonci v defenzivi (?) ter da so utrdili svoje pozicije severozapadno od jantajskih premogovnikov. Japonske vojske sile so razvrščene na sledeči način: Ena divizija stoji pri Banjapuci, dve diviziji sta pri jantajskih premogovnikih, štiri divizije ob že-

lezaici severno od Ljaojana, ena divizija je pri Huanudense in ena pri Sandepu. Rusi menijo, da je pod poveljstvom generala Kurokija garda, druga in dvanaesta divizija, skupno 76 batalionov pehote, 18 švadronov konjenišva in 276 topov. Armada generala Oku obstoji iz tretje, četrte in šeste divizije, skupno iz 60 batalionov pehote, 26 švadronov konjenišva in 242 topov. General Nodzu zapoveduje peti in sedmi diviziji, skupno 44 batalionov pehote, 9 švadronov konjenišva in 180 topovom.

Mukden, 2. oktobra. (Reut. urad.) Skupno število japonske armade, ki stoji nasproti Kuropatkinu, cenijo na 180 batalionov po 800 mož, kar iznaša 144.000 mož, 6400 konjenikov in 638 topov. Prva in dvanaesta divizija sta pred Port Arturjem.

Berolin, 2. oktobra. Iz Mukdena so sporočili »Berliner Tageblatt«: Položaj je še vedno nejasen. Ne ve se, pride li okoli Mukdena do resnih bojov ali ne, in kateri nasprotnik da prvi napade. V kratkem času se odloči, pride li še pred zimo do velike bitke. Tukaj pripovedujejo, da se zamore držati Port Artur do konca leta.

Kolin, 2. oktobra. »Kölnische Zeitung« poroča iz Londona: Danes z bojišča došla poročila pripovedujejo, da so se predvčerajšnjim močne ruske konjeniške čete pokazale pred japonsko fronto, da pa niso imele resnega namena. Končno so se umaknile. Rusi niso malo začudeni nad nedelavnostjo japonske armade. Ne morejo razumeti, da Japonci, zaupajoč v svojo premoč, čakajo, da so končane vse priprave. Poročevalec »Daily Chronicle« pristavlja podrobno poročilo še opombo, da se Rusi preoblađijo v kitajsko opravo, kar kaže, da čakajo zimskih uniform ter za ta čas nosijo kitajsko obleko, ki jo je nakupil Kuropatkin. Japonci so se uklonili neizogibnosti ter se umikajo v utrjena opevnišča zunaj ruske blokade.

Berolin, 2. oktobra. Iz Mukdena poroča »Lokalanzeiger«: Ker je pričakovana japonska ofenziva doslej izostala, so pričeli tu drugače ceniti japonsko moč. Sodijo, da nima maršal Ojama na razpolago nič več ko 150.000 mož s 650 topovi; iz tega bo rusko armadno vodstvo izvajalo konsekvence. Japonci utrjujejo Banjapuco ob zgornjem toku reke Sano. Prelaz Talin so Rusi zapustili. Nasproti ruskemu desnemu krilu je preko našla pri Čantanu reko Hun ena konjeniška brigada in en pehotni polk. Vkljub temu, da se Japonci drže bolj zadaj, je vendar splošna sodbja, da pride kmalu do velike bitke. Razpoloženje je dobro. S tem, da je imenovan Gripenberg za šefa druge armade, je razbremenjen Kuropatkin, ki ostane v težišču operacij. Vrhovni poveljnik je napravil na čast novoimenovanih vitezev sv. Jurja, prvim v tej vojski, diner. O Port Arturu se je izvedelo, da se trdnjava lahko drži še mesece, kakor je povedal iz Port Arturja došli častnik.

London, 2. oktobra. Iz Mukdena poročajo v Peterburg, da so Japonci zahodno od Ljaojana zajezili reko, da s pomočjo povodnj čuvajo svoje levo krilo. Iz Siumintina poročajo »Daily Mail«: Situacija pred Mukdenom je neizpremenjena. Rusi so zdatno pojačeni od Jantaja in Ljaojana ter imajo utrjene pozicije južno in južnovahodno od Mukdena.

Poročila generala Saharova.

Peterburg, 2. oktobra. (Uradno.) Brzjavka generala Saharova na generalni štab od dne 30. t. m. se glasi: Oddelek japonske predstraže, močan en bataljon pehote, ki je prodiral na mandarinski cesti, je zasedel včeraj višine pri vasi Uhtajca. En oddelek našega konjenišva ga je pa pritislil nazaj, naka so naše stotnije, podpirane od topništva, pregnale sovražnika iz njegove utrjene pozicije, ki si jo je zgradil na višinah pri Tunguei in Kuandi. Istodobno so druge stotnije našega konjeniškega oddelka

odbile sovražnika v smer proti Jantaju. Kozaki so našli v pozicijah, ki so jih zasedli, živila in strelivo. Na naši strani so bili ranjeni 4 vojaki, eden se pa pogreša. Sovražnik je izgubil približno 20 mož. Dne 28 in 29. septembra je bilo opaziti, da je dobil sovražnik na črti postaje jantajskega prim govnika in Jantaja ojačenje za prednje traže. Poročnik Selekov z oddelkom lovcev na konju, kozakov in obmejnih vojakov je dne 28. septembra zadel na našem levem krilu ob levem bregu reke Ljao na sovražni oddelek, ki je obstajal iz dveh eskadronov konjenišva in ene stotnije pehote s štirimi topovi ter mnogoštevilne tolpe Hunhuzov. Ogenj naših topničarjev je ubil topničarje sovražnih topov, vsled česar je za nekoliko časa streljanje ponehalo. Mi smo izgubili: en poročnik in 6 mož je bilo ranjenih, 1 mož pa ubit. Kozaki so dne 28. septembra v okolici Čankigaja vzeli nekemu japonskemu konjeniškem oddelku čedo živine.

Peterburg, 2. oktobra. Brzjavka generala Saharova poroča danes generalnemu štabu: Sovražne predstraže so mogle 29. septembra prodirati proti Jansintumu in Lindiapunu. Njihovo prodiranje je pa zadržala naša konjenica. Konjeniški oddelek, ki je bil poslan proti Čajantanu, na desnem bregu reke Hun, je prepolil Japonce odtod ter zažgal 17 japonskih džunk, ki so vozile Japoncem strelivo. Ko so pa nato Japonci dobili precejšnjo pomoč, se je moral naš oddelek umakniti.

Rusi ne marajo bitke.

London, 2. oktobra. Iz glavnega taborišča Ojame poročajo: Iz kretanj ruskih čet tu sklepajo, da je moral dobiti Kuropatkin ukaz za umikanje, ker kljub japonskemu prodiranju Rusi ne marajo pričeti bitke.

Japonska moč.

London, 2. oktobra. K ruskim poročilom o moči japonske armade južno od Hunho pripominja »Standard« sledeče: »To poročilo, ki je prišlo skozi cenzuro, moramo smatrati za uradno. Ako ruska poročila odgovarjajo istini, tedaj je razumljiva vest, da nameravajo Japonci pričeti z defenzivo. Kuropatkin je sedaj že toliko močan ko Japonci. Imel je dovolj časa izbrati si pozicije in jih utrditi. Napad nanj bi riskiral veliko. Za poprej je naš dopisnik povdarjal možnost, da preidejo Japonci iz ofenzive v defenzivo. To dejstvo pa bi bilo istovetno s priznanjem, da se je ponesrečil glavni namen uničiti rusko mandžurijsko armado. Morda so pa izprevideli japonski generali, da je njihovih čet vedno manj ter so morali vkljub veliki škodi vendar le ustaviti prodiranje«.

Japonci na Ruskem.

Peterburg, 2. oktobra. 700 Japoncev, ki so med vojsko ostali na Ruskem, so poslali domov.

Baltiška brodovje.

Peterburg, 2. oktobra. Nekaj nanovo dogotovljenih torpedovk petrograjske ladjedelnice se je združilo z brodovjem admirala Roždjestvenskega v Revalu.

Japonsko brodovje.

London, 2. oktobra. Del Togovega brodovja križa pred Cntavom ter v Rumennem morju, da lovi ruske ladje.

Japonci našli zlato.

London, 2. oktobra. »Standard« poroča iz japonskega glavnega taborja, da mikado sporoča, da so našli na Japonskem 20. t. m. velike množine zlata.

Car Nikolaj

pojde 4. t. m. v Reval, da se poslovi od baltiškega brodovja.

*) Ta članek javlja mišljenje tistih narodno-naprednih krogov, ki še niso izgubili vsega ponosa in vse pameti v Šveglvi službi.

Port Artur.

London, 1. okt. Brzojavka »Daily Telegraph« iz Cifua od 30. septembra potrjuje, da so bili Japonci pred Port Arturjem odbiti. Rusko topništvo je iz trdnjave živahno odgovarjalo na japonsko obstreljevanje. Blokada je sedaj stroga. Kitajci se valed tega branijo vstopi v portartursko pristanišče. — Neki japonski pomorski poročnik je izkušal s torpedom plavaje priti v pristanišče. Ko se je hotel približati neki ladji, so ga zapazili in ga s granato ubili.

Kolin, 2. okt. Kakor poroča dopisnik »Köln. Zeit.«, so visoki vojaški krogi v Tokiu mnenja, da Port Artur še ne bo padel. Take trdnjave, kakor je Port Artur, se ne vzame s navadnim naskokom ali po kratkem obleganju. Dasi je zmanjšano portartursko brodogradništvo, bo še lahko igralo veliko vlogo, ako pripluje baltičsko brodogradništvo pravčasno v Rumeno morje.

London, 2. oktobro. Iz Cifua se poroča: Zadnji splošni napad Japoncev je bil zopet odbit z velikimi izgubami zanje. Japonci so bili prisiljeni sami priznavajo, da Steseli odlično brani trdnjavo in da sedanja japonska moč ne zadostuje, da bi vzela Port Artur, ker je oslabiljena po velikanskih izgubah. Iz Tokia se poroča, da je tudi mikado že opustil nadro, da bi še letos Japonci vzeli Port Artur. Vsaj ukazal je, da se okoli trdnjave priredi zimaški tabo. Japonci so baje sklenili, da ne bodo več gubili svojih ljudi v brezuspešnih naskokih, ampak da bodo utrdbe la bombardirali od severa, vzhoda in zapada, od juga pa na morju zaprli pristanišče s neprodno blokado.

Železnica do Ljaojana.

London, 1. oktobra. Reuterjev urad je prejel dne 28. m. mes. iz glavnega stana druge japonske armade preko Fussa sledeče poročilo: Japonci so dovršili železnico do blizu Ljaojana. V 3 oziroma 4 dneh pride prvi vlak. Japonske predstraže, ki stoje 24 kilometrov severno od Ljaojana, se danoma bijejo z ruskimi sprednimi četami.

Dementi.

Peterburg, 1. oktobra. Ruska brzoj. agentura je zvedela, da temelji poročilo o odpoklicu namestnika Aleksejeva — na neosnovanih govoricah.

Pitna voda v Port Arturju.

Port Artur je doslej dobival na tri načine pitno vodo: Iz vodovoda, iz sladkovodnega jezera in umetno vodo, ki so jo dobivali iz morja pod nadzorstvom vojnih inženirjev. Vodovod pač ne more zdaj služiti, ker so studenci zdaj v rokah Japoncev. Voda iz jezera je le slabo pitna. Umetno vodo so rabili največ. V podnožju Zlate gore je priprava, obstoječa iz 30 strugovih aparatov, ki pa je med obleganjem zelo trpela. To je vzrok, da mora nekaj vojnih ladij ostati v pristanišču. Ladje potrebujejo namreč za par vedno le čiste vode. Zato imajo priprave, s katerimi iz morske vode delajo čisto sladko vodo, in sicer po več sto veder na uro. Ladje torej zdaj služijo v Port Arturju za dobivanje pitne vode.

Razmere v Mandžuriji.

London, 1. oktobra. »Standard« poroča iz Njučvana: Glavno vprašanje je sedaj, koliko zmora ruska železnica. Kolikor časa stoji japonska armada južno od Harbina, se zamore z vsem sama preskrbovati, medtem ko je navedena ruska armada vedno bolj na dovoz iz domovine. Najbogatejša okolica v Mandžuriji je Ljaojanska, kjer je bila letos ugodna žetev. Trgovci, ki poznajo deželo, trdijo, da more Kuropatkin dovažati vsa živila, čimbolj se umika proti Harbinu. V dolini Cingora je bila letos slaba letina. Zimska vojska bi bila že v decembru jako težavna, ker je zemlja tako zamrznjena, da je nemogoče delati utrdbe. Japonci so že preskrbljeni s zimsko obleko. V enem tednu bodo vozili vlaki iz Daljnega in Njučvana v Ljaojan. Zetev v zasedenih krajih le počasi napreduje, ker manjka delavcev. Zito na bojišču je valed premikanja čet čudovito malo trpelo. V Ljaojanu je bilo valed ognja uničenih le malo ruskih hiš. V tem kraju je bilo manj plenjenja, kot v Tjencinu in Pekinu leta 1900. V Mukdenu, kjer je 3000 beguncev brez sredstev, so žalostne razmere. Tatarski general je pričel zbirati; zbirke se je udeležila tudi kitajska cesarica vdova. Japonci so dali mnogo daril angleškemu misijonu v Ljaojanu.

London, 1. oktobra. Kitajci so prepovedali prodajati blago Rusom, ker smatrajo to za kršenje nevtralnosti. Za ruski ugovor se niso zmenili. V Mukdenu vlada velika draginja, ker je bila žetev jako slaba valed priprav za novo bitko. Prebivalstvo veliko trpi. Družba »Rdečega križa« oskrbuje mnogo beguncev. Tudi v Ljaojan prihaja mnogo beguncev.

General Gripenberg.

Peterburg, 2. oktobra. General Gripenberg odpotuje na bojišče prve dni tega meseca. Hunhuzi zopet iznova pokušajo uničiti mostove in druga prometna sredstva. Nova bitka v Mandžuriji se vsak dan pričakuje.

Vladivostok.

Vladivostok, 2. oktobra. Mesto se čuti popolnoma varno; šolski pouk se je pričel.

Isjava Kuropatkinova.

Pariz, 2. oktobra. »Matin« je prejel iz Petrograda vest, da je neki z bojišča v Moskvo dospeli častnik pripovedoval, da je Kuropatkin ra nekom obežu, ki ga je dal svojim častnikom, rekel: »Umikajte se vedno zaupljivo; Japonci naj pridejo v ravnino in mi jih pobijemo.« — Sodbi se radi tega, da je Kuropatkin izbral za prihodnjo bitko ravnino severno od Tjenlina, to je 80 kilom. severo-vzhodno od Mukdena.

Hunhuzi pokušali razrušiti most.

Peterburg, 1. oktobra. Dopisnik »Birš. Vjedomosti« poroča iz Mukdena od 30. sept.: V noči med 28. in 29. sept. so izkušali Hunhuzi razrušiti železniški most na postaji Kuadjuline. Vsi pokušaji so bili odbiti. Razpoloženje ruske armade pri Mukdenu je izvrstno.

Novi tržaški cesarski namestnik.

Za tržaškega cesarjevega namestnika je imenovan dosednji deželni predsednik v Bukovini princ Hohenlohe Schillingensfurst. Za bukovinskega deželnega predsednika je pa imenovan dosednji ministerialni svetnik in načelnik pisarne ministrstva za notranje stvari, dr. Oktavijan vitez Regner pl. Bleyleben. Dosednji tržaški cesarjev namestnik grf Gočss je dobil red železne krone I. razreda.

Konrad princ Hohenlohe je bil rojen l. 1862. Ko je dovršil svoje pravoslovne študije, je služil v ministertvu za notranje stvari. Pred tremi leti je bil imenovan za deželnega predsednika v Bukovini.

Zasedanje deželnih zborov.

Klub slovenskih poslancev v štajerskem deželnem zboru se je takole sestavil: Za načelnika je bil izvoljen deželni odbornik Robič, njegov namestnik je dvorni svetnik dr. Ploj in zapisnikar dr. Hrašovec. — V sobotni seji štajerskega deželnega zbora je utemeljeval posl. Reitter svoj predlog, da naj dežela dá iz deželnih sredstev podpora bednemu prebivalstvu v ljutomerskem okraju. Navaja, da je spomladi lepo kazala letina, a toča in povodnji so uničile poljske sadeže tako, da je že država dala prebivalstvu podporo. Poslanec dvorni svetnik dr. Ploj utemeljuje svoj predlog, da naj izdela deželni odbor pravila za deželno živinsko zavarovalnico ter naj jih deželnemu zboru predloži v prihodnjem deželnozborskem zasedanju. Govornik naglašava važnost živinoreje za poljedelsko prebivalstvo in dokaže na podlagi izkušenj Nižavstrijke živinske deželne zavarovalnice koristi take zavarovalnice. Dežela ne bo imela stroškov, pač pa korist če se ustanovi deželna živinska zavarovalnica. Deželni poslanec Zedlacher utemeljuje nujni predlog, da naj se dovoli podpora prebivalstvu v raznih občinah na Gor. Štajerskem, kjer je toča pobila poljske pridelke. Nato so sledile razne interpelacije. Koncem seje se je spominjal deželni glavar cesarjevega godu.

Istrski deželni zbor. Po priobčenih došlih vlogah so bile v seji l. t. m. predstane tri interpelacije na vlado in sicer poslance Andrijič in v tovarišev glede točnega vpisa letnega davčnega predpisa in glede pravočasnega predpisa davka; potem interpelacija poslance dr. Trinajstića in v tovarišev glede hitre rešitve rekurzov, ki so bili vloženi na temelju zakona od l. 1896. z ozirom na prisojanje domovinske pravice, in končno interpelacija glede prepovedi pličjega lova od strani politične oblasti, ne da bi se prej zaslizalo kompetentnih faktorjev. Posl. dr. Trinajstić je protestiral, da sta bili prvi dve interpelaciji predčitani le v italijanskem prevodu in ne v hrvaškem izvorniku. Nato je bila volitev petih članov in štirih namestnikov v vzklicno komisijo za osebni prihodninski davek ter treh članov in treh namestnikov v deželno komisijo za pridobitni davek. Ko je zbornica rešila razne točke dnevnega reda, so stali poslanci Kompare in v tovariši na vlado nujni predlog, naj ista z ozirom na veliko množino letos pridelane morske soli in z ozirom na nizko ceno, ki jo je ista plačala, sniža ceno soli na 8 K pri kvintalu. O tem nujnem predlogu se je takoj razpravljalo ter je bil brez debate enoglasno sprejet. Prihodnja seja bo v sredo predpoldne.

Italijanska pravoslavna fakulteta v Inomostu.

Vseučiliški odsek političnega društva »Patria« je sklical k razgovoru o italijanski pravoslavni fakulteti v Inomostu poslance. Prišli so: Dr. Hortis, Basevi, dr. Bennatti, Mazorana in Antonelli; nadalje so bili pri razgovoru navzoči podpredsednik tržaške mestne delegacije dr. Venezian in člana dr.

Depiera ter Spadoni, kakor tudi mnogo dijakov. Poslanca Hortis in Basevi sta razločila stališče italijanskih poslancev v vprašanju italijanskega vseučilišča. Neki dijak je postavil sledeče predloge: 1. Dela naj se na to, da pojde veliko italijanskih dijakov v Inomost; 2. nekaj državnih poslancev naj se povabi, da bodo pri otvoritvi nove fakultete navzoči. Ob tej priliki naj izjavijo nezadovoljnost Italijanov zaradi vladne odredbe in naj se prepričajo, kako stalše bodo zavzeli Nemci. Po prvem skandalu, ki se bo pripetil v Inomostu, naj se skličejo italijanski šupani k posvetovanju v Trst. Predlog je bil sprejet.

Hrvaški sabor.

bo sklican med 5. in 9. novembrom. Opozicija bo hudo prijemala vlado in mažarone, ker se niso izpolnile hrv. voj. zahteve. Ustanovile so se na Hrvaškem nove mažarske šole in slorabila se je mažarska zastava na Hrvaškem. Bin grof Pejsedvič izkuša pregovoriti ogrsko vlado, da bi privolila kake koncesije. A mažarska vlada ni nikakor voljna ustrediti banu. Nasprotno hoče mažarska vlada pomažariti tudi hrvaške polke. Ako Mažari to pokušajo, povzročili bodo najhujši odpor na Hrvaškem.

Novi ruski minister za notranje stvari.

Knez Svistopolk Mirsky, novi ruski minister za notranje stvari, se je razgovarjal s peterburškimi poročevalcem »Lokalankei gerja«. Minister je pred vsem izrazil svojo zadovoljnost, ker je Nemčija v sedanji vojski prijana Rusiji. Nadalje je rekel, da se bo na bojišču položaj izpremenil, ko bo priplulo baltičsko brodogradništvo v Rumeno morje. Knez Mirsky je v nadaljnjem razgovoru rekel, da on ne pozna narodnostnega vprašanja. Vsi: židje, kristjani, Armenci in mohamedanci se bore v sedanji vojski in imajo zato tudi pravico, da je vsem narodnostim vlada naklonjena in pravična.

Nemške demonstracije.

Dne 16. oktobra bodo sklicali Nemci na Dunaju velik nemški ljudski shod. Protestirali bodo proti slovenskim vsoprednicam v Sleziiji. — V Moravskem Senbergu bodo pa 23. t. m. zborovali Vsenemci.

Francoski romarji.

po številu okrog tisoč, se zdaj mude v Rimu; med njimi je tudi mnogo zastopnikov francoskih mladeniških društev. Pij X. je imel prisrčen nagovor na en del teh romarjev ter je izpregovoril med drugimi tudi sledeče besede: »S boji lahko vzamete v svojo domovino ne le upanja, ampak tudi zagotovljenje, da bodo ondi kmalu boljši časi nastopili za cerkev.«

Novi nemiri na Kitajskem.

Poročevalci Reuterjevega urada v Pekinu poročajo: Tujci v Pekinu so jako vkrbeh, ker prihajajo iz Cilija, Santuna in Honana vznemirljiva poročila. Vajvupua je poizvedel, da je sedanje vataško gibanje na perjeno proti vladarski hči ter se zato razločuje od vatajske buksarjev leta 1900, katere je bila naperjena proti tujcem. Poslaniki tujih velevalst so zahtevali od ministrstva za unanije stvari, da naj nastopi proti nevarnemu gibanju. Dobili so odgovor, da je podkralj Juansikaj dobil strog ukaz, da zatre nevarno gibanje. Po mnenju ministrstva ne pride do resnih izgrediv.

Kitajski časopisi v Pekinu in v drugih mestih se pritožujejo da se v Transvaalu s kitajskimi kuliji ravna slabo. Razširjajo tudi letake in listke, v katerih se bujska prebivalstvo.

Francozi v Maroku.

Francoska se pripravlja, da zasede deželo Maroko, za katero je francoska diplomacija vojevala nekrvav diplomatski boj že četrto stoletje. General Liantey namerava za sesti obmejne maroške kraje, iz katerih bodo potem Francozi prodirali v notranjo deželo.

Črnogora in Turčija.

»Gas Črnogorca«, glasilo črnogorskega kneza Nikite, piše o napadu Albancev na črnogorskem ozemlju sledeče: Divji Albanci so po svoji stari navadi naše mirne državljane napadli v Čati. Boj med Črnogorci in Albanci je trajal do pol 5. popoldne. V tem boju je bil mrtev en Črnogorec in šest jih je bilo ranjenih. Polozaj je jako resen. Ker hoče naša vlada ostati v dobrih odnosih s Turčijo, se je obrnila na turško vlado, da nastopi resno proti krivicem. Vlada je prepričana, da bo prijateljska turška vlada izpolnila črnogorske zahteve. Če pa tega ne bo storila, bo črnogorska vlada prisiljena, da sama resno nastopi proti Albancem.

Plevejev morilec.

»Berliner Tageblatt« je dobil poročilo iz Peterburga, da se zove Plevejev morilec Sazanov. Njegov oče je bil trgovec z lesom v Ufi. Morilec je obiskoval šole v Moskvi. Madega moža so svoj čas prognali v Sibirijo, a se je pozneje povrnil ter sedeloval kot častnik pri raznih južno ruskih

listih. Morilec so popolnoma ozdravili. Poročila, da je pobegnil, so bila izmišljena.

Štajerske novice.

Š Toplice Laško je kupila na javni dražbi gospa Roza pl. Ther z Dunaja za 210.000 kron.

Š Slov. krščansko društvo »Dobrovina« v Gradcu vabi na drugo vinsko trgatavo s plesnim venčkom in šaljivo pošto ter raznovrstnimi zabavami v nedeljo, dne 16. vinotoka t. l., ob 4. uri popoldne, v dvorani gostilne M. Pšenčnika pri »Avstrijskem dvoru« (Georgi-gasse, na voglu Annenstrasse). — Vstopnina pri blagajni 30 kr., v predkupu 20 kr. — Vstopnice se dobijo v društvenih prostorih, Stigergasse št. 2, I. nadstropje.

Š Ptujski občinski svet je sklenil naprositi župana Orniga, naj prezre napade v slovenskih časopisih in naj ne toži.

Š Nov spomenik v Mariboru. V Mariboru namerava postaviti spomenik nemškemu pesniku Otokarju Kernetecu, rodom Mariborčanu.

Koroške novice.

k Celovski patrijoti. Sporočili smo že, da letos pri veselici za uboge v Celovcu ni bilo videti nobene avstrijske zastave, pač pa so prvo mesto zavzemale frankfurtske. To priliko je porabil dne 30. sept. č. gosp. mestni župnik pri seji za uboge in interpeliral, zakaj se je na tako očiten način žalil avstrijski čut. Naš cesar ima povsodi uamijeno arce za uboge, zakaj se torej tako boje njegovih zastav. Tej interpelaciji je možato pritrjeval gosp. Kobentar, ud veteranškega društva. Kakor strela so zadele te besede v živo; dr. R. Pichler je kar skakal ter interpelanta zaničljivo prašal: »Ali ste vi še Nemes? To je denunciacija!« Kaj ne, tako udeño more govoriti le veleuden nemškonalionalni doktor? Le žal, da je moral župan globoko prikriti in pritrditi, da ima g. interpellant popolnoma prav.

Dnevne novice.

V Ljubljani, 3. oktobra.

Naši poslanci so po znamenitih dogledkih petkove seje brž stopili med svoje volivce, kolikor je bilo mogoče. Radnih shodov ni bilo več časa sklicevati; zato so priredili zaupne shode, h katerim so povabili vse odličnejše moze iz obliža. — Volivci so povsod navdušeno pritrjevali njihovemu ravnanju. Da so res popolnoma prav tolmačili mišljenje naše dežele, se razvidi iz tega, ker dobivamo od raznih krajev priznala pisma; tudi poslancem, kakor čujemo, pišejo naši velmožje, da jih je v dno duše razveselil njihov možati in odkriti nastop.

Gorenjski volivci o deželnem zboru. Občni zbor »Slov. katol. političnega društva za radovljški okraj« se je vrtil večeraj popoldne na Brezjah. Na shodu je govoril poslanec Pogačnik, slikal razmere zadnjih zasedanj deželnega zbora, posebej pa dogodke zadnje seje. V tretjo dobo vstopili so katol. narodni poslanci brez obstrukcijskih predlogov. Prepustili so zastopstvo v odsekih glede na razmere lanskega leta. Edino v ustavni odsek so volitve sprejeli, ker je tam težišče in le tam sprava mogoča. Nenaravna zveza liberalcev z Nemci, katere žalostni sad se je kazal zlasti v zadnji seji, vzdržuje nemški vpliv v deželi in omogočuje nemškemu nacionalnemu predsedniku gospodstvo. Nadaljno zasedanje je odvisno od dobre volje nasprotnih strank, če hočejo krivični volivni red odpraviti, kateri se vzdržiti itak več ne dá. Ako je pa res, da sklicuje predsednik ustavnega odseka prvo sejo šele po prihodnji deželnozborski seji v petek, potem je skoraj jasno, da je to začetek konca. Krivda ne bo na naši strani. Gospod kn. svetnik Ažman predlaga popolno zaupnico gospodu poslancu in celemu klubu katoliško-narodnih poslancev. Predlaga, da se pusti poslancem glede postopanja prostaroka: samo neustrašeno naprej! Vsigorenjski volivci smo z vami! Z živahnim odobravanjem in »živio«-klici sprejel je občni zbor stavljeni predlog. Poročilo o obdnem zboru priobčimo jutri.

Shod na Krki. Po krščanskem nauku se je na županovo povabilo zbralo večeraj obilo mož v posojilničnih prostorih. Dr. Krek je poročal o deželnem zboru in opisoval pomen in smer sedanjega boja katoliško-narodnih poslancev. Edina rešitev iz vedno bolj zamotanih in za Slovence nevarnih in škod-

ljivih razmer je isprememba volivnega reda, ki se nikakor ne sme imenovati samo zahteve naše stranke, marveč, ki je naravnost najnujnejša potreba cele dežele. Zbrani volivci so soglasno odobrili postopanje naših poslanecev. Dokler ostanejo na ti poti, ne more nihče pretrgati zveze med njimi in med ljudstvom. In v tem tiči jamstvo njihove končne zmage.

Poročil se bo jutri v Pevmi pri Gorici g. Karol Pollak, sin tovarnarja g. Karola Polaka, z gđ. Lujizo Fogar. Naše najiskrenejše čestitke!

Pri treh farah pri Metliki imajo dne 9. okt. shod mladeniči Marijine družbe iz vse Belokrajine.

— Odličen gost v radovljški razstavi. V petek je obiskal sadno razstavo v Radovljici g. baron Meck atše ruskega poslanstva na Cetinju. Atše se je o razstavi jako laskavo izrazil in nasproti odborniku g. Korošinu izjavil, da hoče razstavo še obiskati. — Sploh se za razstavo zanimajo zelo odlični gostje in jo radi obiskujejo.

— Nemškutarenje državnih uradov. Akoravno smo opozarjali že večkrat državne urade na to, da naj obdružijo s strankami v onem jeziku, kakor želijo same, se še vendar niso povzdignili ti tako daleč, da bi bili vsaj toliko dosledni in vročili strankam s slovenskim dekretom z nakazili pokojnine itd. tudi slovenske plačilne knjižice. Dosedaj izdajajo se te vsem strankam v samomem jeziku. Urači pač skrbijo za to, da je v teh knjižicah pouk o pisanju pobotnic, a kaj koristi to, če stranke ne razumejo tega. Tudi mora stranka vedeti, kaj se ji napiše v jeziku, katerega razume in govori. Tudi se dogajajo še vedno slučaj, da se s strankami, ki nemškega jezika niti zmožne niso, napisujejo le nemški zapisniki (protokoli) in tako stranka podpiše, ne da bi vedela kaj. Upamo, da bodo uradi sami odstranili te nedostatke, ker sicer bi bili primorani, spregovoriti o teh krivicah na drugem mestu!

— Dekliške Marijine družbe iz dekanije Smarje so priredile danes romanje na Zaplazo. Udeležba je bila jako velika.

— V Kropi je bil minuli teden izvoljen za župana Fr. Solar.

— Mature v Gorici. Matura na gimnaziju. V jesenskem terminu so napravili maturo ti-le Slovenci: Feliks Brezigar iz Dberdoba, Josip Križnič iz Pulja, Alojzij Majcen iz Volčjega grada, Albin Radikon iz Podsobotne, Emil Ličar iz Cerkna in Karol Prinčič iz Gorice. Oglasil se je k maturi Salezijanec Alekaj Siara ter jo preстал z dobrim uspehom. Dva, 1 Slovenec in 1 Lah, smeta delati maturo zopet po 5 mesecih. — **Mature na realki** so napravili sedaj v jesenskem terminu Slovenci: Bogoslav Berbuč, Viktor pl. Ziernfeld in Franc Spacapan.

— Rusi in Japonci. Iz Dolskega nam poročajo: Dne 25. septembra je bila zbrana večja družba pri županu. Pogovor je bil o rusko-japonski vojski, o baronu Vegi in raznih drugih dnevnih vprašanjih. Ker pa ima vsak svojo glavo, tudi vsak svojo trdi, kar je seveda večkrat povod prepira. Sicer pa je to nekaj navadnega, manj navadno pa je, ako v večjih družbah posnemajo Ruse in Japonce. Tako je nekdo menda kot Japonec svoj nos hotel obrusiti ob nos svojega nasprotnika. Ker pa ta ne prodaja brusov, je priložil Japoncu gorko krvino. Oče Matijaž so hoteli napraviti mir in končati vojsko, a so se nehote z desnic zadeli ob levo lice pogumnega Japonca. Nato pa užaljena Japonka očetu Matijažu zasadi svoje nohtove v lice. Konec je bil, da je japonska četa urnih krač bežala z bojišča pred kozaškimi biči. Svet pa pravi: Bog nas varuj Japoncev!

— Umrl je v Gorici državni poslanec Acquaroli.

— Zapoznelli ovet Z Rekeke smo danes prejeti tri vršičke lepo razvitega jabolčnega cvetja.

— Vroča kri mlade žene. Pri Rihembergu dela pri železnici neki mladi Lah Pietro Vini iz krajeva, ki je poročil osem mesecev. Njegova žena je vroča mlada Lahinja. V nedeljo sta pila v neki gostilni. Pri tem je šla predaleč, ker je vzklkala na naslov Italije in menda Avstrije take reči, da so jo prijeli orožniki ter odvedli v Gorico v zapore.

— Svarilo župnim predstojništvom. Z Gorenjskega se nam piše: Pred dvema letoma je neki župnik po zgledu drugih naročil mašni plašč večje vrednosti pri dunajski firmi: Jos. Selig & Schwab. Župnik je plašč prejel in kajpada tudi plačal, za kar je dobil pobotnico, da je vse popolnoma poravnano. Toda glej! Po preteku dveh let (menda so čakali, da se izgubi pobotnica) dobi pismo od te firme, v katerem tirja rohneč in grozeč zaostali znesek samo — 162 K, češ, ta svota še ni poravnana. Toda

župnik je dobro hranil pobotnico ter jo v pismu omenjajoč „pomoli“ firmi pod nos. In — polž je skril roge! Nauk vsekakor, ki kaj plača, bodi, da shrani pobotnico, ker čez sedem let, ali še prej, vse prav pride. Firma: Jos. Selig & Schwab se pa na podlagi tega dejstva župniku predstojništvom seveda „strašno“ priporoča!

— Otroci ponesrečili. Na Koroški Bili je 2½ leta stari sinček posestnika Janeza Smolej v neopačenem trenutku vtaknil levo roko med vrtno se koleasa stamorenega stroja, ki mu je odtrgal kazavec in srednji prst.

— Občinske volitve v Sežani. Dne 1. t. m. so se dovršile v Sežani občinske volitve. V prvem in drugem razredu je zmagala stranka dosedanjega župana, g. Mahorčiča; v tretjem pa na prosti stranka.

— Okrajni šolski svet v Krškem je sklenil odobriti povečanje enorazredne ljudske šole v Bušeti vasi; nadalje je sklenil potrebno o nakupu zgradbenega zemljišča za otroški vrtec v Krškem in več osebnih zadev.

— Novo šolsko poslopje za štirirazredno ljudsko šolo v Visnji gori je zagotovljeno. Poslopje bo veljalo 50.000 kron in bo stalo sredi mesta. Z zgradbo prično prihodajo pomladi.

— Kolodvor na Jesenicah je malone že zgrajen. Poslopje je pač največji kolodvor na Gorenjskem. Tudi poslopje za železniške uradnike in pod streho.

— Novo „Katoliško izobraževalno društvo“ snujejo v St. Lambertu pri Litiji. Pravila so že vložili pri deželni vladi.

— Blagoslovljenje novega šolskega poslopja v Zatični bo, kakor smo omenili v sobotnem »Slovencu«, jutri na god našega presvetlega cesarja. Spored je sedeči: Ob pol 10 bo v opatijski cerkvi slovesna sv. maša, po sv. maši sprejeto iz cerkve k šoli. Tu bo blagoslovljenje novega poslopja; za tem nagovor mil. gospoda opata Gerarda, pozdrav g. župana Goriska, g. nadučitelja Kovača in g. u. kr. okrajnega nadzornika. Solski otroci bodo zapeli cesarsko pesem, potem bo deklamacija in pogoščenje šolske mladine. Opoldne banket v restavraciji g. Frica.

— Frančiškan na univerzi. C. g. P. Guido Rant je šel v Inomost na univerzo nadaljevati bogoslovne študije.

— Napredek kje si? Piše se nam: Most čez Savo pod Snarno goro je še vedno lastnina smleškega gospoda barona. Če hoče čez most, peš ali jež ali z vozom, moraš plačati, sicer se pa obrni tje, odkoder si prišel. Gotovo to za ljudi ni lahko breme. In kakšen promet je vedno na tej cesti! Druge skrbe za to, da se ljudem pomaga, da se promet olajša in pospešuje, pri nas se pa godi ravno narobe! Tako zabavljate čez srednjeveško temo, tukaj je pa ne vidite! Pometajte najprej pred svojim pragom!

— Izseljevanje. Brzoparnik „Kaiser Wilhelm II.“ je 27. septembra zjutraj srečno iz Bremena v New York dospel. Zastopnik tega društva je Edvard Tavčar, Kolodvorske ulice 35.

Ljubljanske novice.

Znamenita dela domače industrije. Tovarna glasovirjev in drugih glasbi Rudolf Aleks. Vrbanek pri Vižmarjih je kupila hišo šte. 6 v Selenburgovih ulicah, kjer, kakor se govori, napravi tovarno. Na Dunajski cesti šte. 11 otvori trdnja prodajnico svojih domačih izdelkov. Pianini in glasovirji so izvršno delo in jako poceni. Iz delnice tovarne lahko tekmujejo z vsakim tujim izdelkom.

Na oklih so: G. Peter Košak, tišarski strojevodja, z gđ. Jospino Bežaj; g. Franc Lavrič, hišni posestnik in mizar, z gđ. Marijo Jančigar; g. Jožef Sand, strojni asistent, z gđ. Dominiko Schüssler; g. Ivan Eržen, pomočni uradni trg. in obrtni zbornice v Ljubljani, z gđ. Jospino Zupančič, šivijo; g. Alojzij Pregelj, pristav juž. železnice, z gđ. Analijsko Hutter.

Občinski svet ljubljanski ima jutri ob 5. uri popoldne svojo redno sejo. Med drugim je na dnevnem redu poročilo o poročju za razstavo vajeških del in o rekurzu pleskarja Birage, ker mu magistrat ni dal podpore za topice.

Redni občni zbor „Društvene godbe“ se vrši, kakor smo že omenili, v sredo, 12. oktobra t. l. ob 8 urih zvečer v steklenem salonu Aurovih dedičev v Wolfvih ulicah št. 12. Dnevni red: Poročilo načelnika, tajnika, blagajnika, pregledovalcev računov, volitev novega odbora in raznoterosti. — P. n. društveni člani se prosijo tem potom, da se občnega zbora množično udeležijo.

Glas iz občinstva. Tako blatne ceste ni v Ljubljani, kakor je Dovočna cesta na državni kolodvor. Tu je pravo blatno morje, ki ga pešec komaj prebde. Pomilovanja vredni so otroci, ki morajo po tej poti vsak dan štirkrat v šolo. Naj bi vendar dotični

faktorji poskrb li, da ne bode treba občinstvu gaziti po tolikem blatu.

Usposobljenostne preizkušnje za obče ljudske in za meščanske šole pred c. kr. izpraševalno komisijo v Ljubljani se prično o. kr. učiteljsku v četrtek, dne 3. novembra t. l. ob 8. uri zjutraj. Prčnje na priput k tej preizkušnji je po predpisnem potu vložiti t a k o j, da pridejo vsaj do 25. vinotoka 1904 ravnateljstvu c. kr. izpraševalne komisije v roke.

Zakonsko trpljenje. Pod Golovcem je večera Matevža Siferja njegova žena tako nabila da je moral iti v deželno bolnišnico.

Starčka napadel. Na Opekarski cesti je 19letni Alojzij Strukelj napadel starčka Jakoba Košaka, raztrgal mu srce ter ga ranil na levem očesu.

Tuji v Ljubljani. Meseca septembra je bilo v tukajšnjih hotelih in gostilnah 4110 tučev, za 1091 več, nego meseca avgusta tega leta in za 1109 več kot meseca sept. leta 1903.

Pasji koncerti. Čujejo se iz občinstva pritožbe o brezobzirnih psih, ki motijo spanje prebivalcem ljubljanskega št. petrega ckrja. Lujanje je pač res včasih tako, kakor da bi kdo pse najel za brezplačni pasji koncert.

V stolnici bo jutri ob 10. uri povodom godu Nj. Velikanstva cesarja pontifikalna sv. maša, katero bo daroval prem. g. knez in škof Anton Bonaventura.

Ukradeno je bilo sinoči v žitnici gosp. Travnar na Glincih delavcu tobačne tovarne And. R. pretu s koleasa svetilka, brizgalna in ključ s koleasa št. 133. Storilec neznan. Kdor bi zasledil ukradene stvari, naj izvoli to sporočiti.

Slovensko gledališče v Ljubljani. — Jutri, v torek, priredi se v proslavo godu Nj. Velikanstva cesarja Franca Jožefa I. slavnostna predstava v slavnostno razsvetljenem gledališču. Predstavlja se pri tej priliki prvič na slovenskem odru znamenita Meyerbeerova velika opera »Hugenoti« v 4 dejanjih. Velike vloge so v rokah gospe Skalove ter gospodičin: Klementove, Kučerove in Stolzove, ter gospodov Orželskega, Oufesdnika, Persla in Betetta. Poleg teh sodeluje ves operni ensemble ter se ta večer vse novo angaževano osebje predstavi občinstvu.

Musica sacra. V čast najvišjega godu Njega Velikanstva našega cesarja v stolni cerkvi 4. oktobra ob 10. uri pontifikalna maša: Instrumentalno »Missa solemnis«, op. 25., zložil Ant. Fierster, gradusle »Os just« Ferd. Schaller, cfortorij »Veritas mea« Franc Witt.

Razne stvari.

Najnovejše od raznih strani.

Majortat. V Budimpešti je naznala policiji učiteljica Marija Barna, da je pri njej stanujoči majar 16. husarskega polka vlomil pri njej in jo okradel ter potem pobegnil — Stropse je udril v predilnici v Bieli. Ranjenih je bilo mnogo oseb, a pet je ostalo na mestu mrtvih. — **Nesreča v rudniku.** Iz Reklingshausna poročajo, da se je v predoru podrl oder in je padlo 10 oseb, ki so bile na odru, 40 metrov globoko ter se je osem delavcev ubilo, a dva sta težko ranjena. — 5.000 oseb izgubilo življenje. Iz Pueblo Colorado poročajo, da je uničeno mesto Trinidad. Počila je vodovodna cev. Ugonilo je 5.000 oseb. — **Zadušilo se je 50 gasilcev v New Yorku.** Gorela je velika tovarna za konzerve. Pri tem se je zadušilo 50 gasilcev in več jih je oslepel. Pri požaru je bilo navzočih 3.000 gasilcev. — **Oderuh se je ohešil 500.000 rubljev pri sebi.** Radi velikih izgub na borzi se je ohešil v Kijevu oderuh Terišenko. Preiskovale njegovo čeliko so našli pri njem 500.000 rubljev, katero svoto je vedno nosil pri sebi. — **Kongres grobokopov iz severne Angleške** se bo vršil v Manchesteru. S kongresom bo združena tudi razstava mrtvaških krat in drugih potrebščin. — **Poslanec Klotz** se je že vrnil iz Mandžurije v Pogo. O svojih doživljajih bo izdal knjigo. — **Nesreča vode postal milijonar.** V Jasju je neki ubogi nosač vode, G. Jan Sajng preko noči postal milijonar. V Filadelfiji je umrl neki njegov sorodnik in mu zapustil dva miliona kron. — **Vezuv** je zopet mirnejši. Železnico na Vezuv bo treba popravljati tri mesece. Prebivalci, ki so zbežali, se vračajo. — **Praški župan Srb** ne bo odstopil, kakor so poročali nekateri listi.

Posli v Ameriki. Važne podatke o vprašanju poslov v severnih Zveznih državah podaja neki angleški mesečnik. Po teh podatkih so plače, ki jih dobivajo posli v raznih državah, zelo različne. V južnih državah prejema dekle, ki zna kuhati, poprečno 32 šilingov na mesec (1 šiling je 1 K 20 v.). V Washingtonu, glavnemu mestu Zveznih držav ima lahko na mesec 3 funte šterlingov ali to je 72 kron, v New Yorku 3—4 funte, v Čikagi 4 funte, v Denveru 5 funtov, to je 144 kron. Zato se dogaja, da ni dobiti

za hiše srednjih stanov v severnih krajih Zveznih držav pravzaprav nikdar rabljive dekle. Le semtertja se posreči na obalah Tihega oceana najeti kakega Japonca, ki stopi v službo mesto dekle za 7 frankov na mesec. Težava, da se za ceni denar ne more dobiti rabljive dekle, mnogo pripomore k temu, da zopet zginjajo male hiše v novih mestnih delih in da se čim dalje bolj iščejo stanovanja v velikih hišah, ter da si ljudje ne pripravljajo jedi doma, ampak da hodijo vedno v gostilne, kakor se to dogaja v Parizu.

Električne vojne bodočnosti. Rimski »Tribuna« javljajo, da je neki mladenič po imenu Ditrani iz Canose v južni Italiji stopil v pogovore z italijansko vlado radi neke svoje nove iznajdbe, ki bi utegnila — ako se posreči — temeljito spremeniti način sedanjega vojevanja. Ditrani je baje izumil električni aparat, ki zamore brez žic vžgati podzemne in podvodne mine na mnogo kilometrov daleč. Obenem bo možno s tem aparatom na velike daljave zadeti vojsko z električnimi udarci. Ti udarci bodo lahko postavili cele sovražne polke izven boja s tem, da jih bodo omamili, zmotili, vrgli ob tla, ne da bi ubili vojakov. Ako se ta vest uresniči in ako se izum posreči, tedaj stojimo pred moderno, bolj človeško vojno, ki bo vzlic vsej silnosti — štedila človeško življenje.

Socialne stvari.

soc Mala cenena stanovanja. V občinski seji olomuškega mestnega sveta je naznanil župan Brandhuber, da bo mesto v najkrajšem času pričelo graditi mala in cenena stanovanja. To naznanilo je delavstvo sprejelo z zadovoljstvom na znanje. Tudi v Ljubljani bi moral občinski svet v tem oziru kaj ukreniti. Saj v Ljubljani morebiti bolj, kakor v kakem drugem mestu, primanjkuje malih in cenanih stanovanj.

Darovi.

Poslani našemu uredništvu:

Za knezoškofijske zavode St. Dužnik, Hrenovnice, nasledim dostavkom kot geslom: »Ker je zmagala pravica, Bodi za zavode mala ta svotica!« 20 K.

Za Marijanišče: Nimenovan dobitnik 8 K.

Za družbo sv. Cirila in Metoda: G. Janko Dolenec, zbirko več dijakov, 2 K; g. Mih. Kalan v Sempetru na Krasu, zbirko povodim odhodnic na čast g. župniku Iv. Zupanu, 30 K.

Za otroški vrtec na Jesenicah nabral Antiplonkarski klub v Kamni gorici 16 K.

Za pogorelce v Šmihelu: Simon Ažman na Savi 1 K.

Za pogorelce v Podpeči so dalje darovali: Župni urad Zgornji Tuhinj 7 K; dekan M. hael Arko v Idriji, dar idrijskih meščanov, 45 K; upravnništvo »Slovenca«, zbirka IX., 25 K; župnik J. Virant, Mokronog, 10 K; župnik Ignacij Ozorn, Senožeče, 8 K; župnik Fr. Česarek v Zagradcu 10 K; župnik Ivan Soukup s farani in g. kaplanom 30 K; župni urad Homec 10 K; župnija Duplje 10 K; župni urad v Komendi 40 K; župnik Matija Prijatelj s svojimi farani 10 K; župni urad Krže pri Trzinu 10 K; župnik Josip Vidmar, darilo žrtevskih faranov 30 K; župni urad v Križevem 10 K; upravnništvo »Slovenca«, X. zbirka, 8 K 20 h; župni urad Podbrezje 10 K; župnik Ivan Zigorjan, zbirka radeške župnije, 10 kron; zbirka županov v Srednji vasi v Bohinju 36 K; župnik I. Berlic 5 K; kaplan A. Oblak 4 K; zbirka v Ustju 2 K; župni urad v Toplicah 21 K 60 h; župnija Sv. treh kraljev na Vu ho 10 K; dub. svetnik Jan. Mrvec, St. Ruert, 15 K; župnik Jožef Zelnik v Čmšenku 6 K; upravnništvo »Slovenca«, XI. zbirka, 25 K; župni urad Žilina 18 K; zbirka Ameriščanov, nabral Frank Lunder v Akroni, poslana županstvu Podgora, 48 K; župni urad Zapoge 20 K; župni urad Višnja gora 14 K; župnik J. Vidergar, St. Vid pri Zatični, 30 K.

Izrečno za pogorelo cerkev sv. Martina v Podpeči, ki je pač usmiljenja vredna, tačas še brez strehe so darovali p. n. gg.: Župnik Fr. Česarek 2 K; župni urad Homec 2 K; župnik Stefan Janko, Podgraje, 3 K 50 h; župnik Matija Prijatelj s svojimi farani 20 K; Mr. Anton Hren, bivajoč v Readingu v Ameriki, je nabral med svojimi rojaki lepo svoto 116 K, (poslal g. Frank Sakser, »Glas Naroda«).

Vsem p. n. darovalcem se izreka tem potom prav prisrčna zahvala.

Bog povrnil

Župni urad Dobropolje dne 24. kimovca 1904

Andrej Ramoveš, župnik.

Za pogorelce v Studencah je darovala župnija Zapoge 10 K.

Županstvo v Medvodah.

Telefonska in brzojavna poročila.

Dunaj, 2. oktobra. Tu vojaški krogi nič kaj ne verujejo, da bi Japonci sedaj ostali v defenzivi. Del japonskih armad čaka morda le ugodnega trenutka za nadaljne operacije in da se ostali oddelki postavijo v za to primerne pozicije.

Peterburg, 3. oktobra. Kuropatkin je imenovan višjim poveljnikom vseh ruskih armad v Mandžuriji; Aleksejev ostane ces. namestnik, a imel bo samo civilno upravo. Linjevič je imenovan za poveljnika prve, Grippenberg pa druge ruske armade.

London, 3. oktobra. Iz Sangaja poročajo, da se je pred Port Arturjem vršila pomorska bitka.

Peterburg, 3. okt. Kozaki so pri reki Ljao zaplenili Japoncem več voz streljiva ter ga razstrelili v zrak.

London, 2. oktobra. Reuterjev urad javlja iz glavnega taborišča generala Okua preko Fusana: Danes je došel v Ljaojan prvi železniški voz, ki je cvrtil reden promet. V prvih vlakih bo hrana, streljivo in železniški material.

Peterburg, 3. oktobra. Ruski listi poročajo: Ker bo sedaj sibirski železnica pri peljala na bojišče vsak teden 35.000 vojakov, bo ruska armada v Mandžuriji štela začetkom 1905. l. 12 vojev in 7 konjeniških divizij, od katerih bo imela prva armada 7 vojev in 4 konjeniške divizije, druga armada pa ostalo moštvo. S to armado bo Kuropatkin uspešno pričel ofenzivo. Da to namerava, kaže odpošiljanje gorskega topništva na bojišče.

London, 3. oktobra. Listi poročajo, da sta neki japonski general in neki japonski baron oslepela japonsko pomožno društvo za velike svote.

London, 3. oktobr. Poročila iz Čifua trdijo, da so Japonci pri glavnem naskoku na Port Artur dne 28. t.m. izgubili najmanj 50.000 mož.

Berolin, 3. oktobra. Iz Peterburga poročajo, da so sedaj vendarle štiri ruske bojne ladje odplule iz Kronstadta, da se združijo z ruskim vzhodnim brodom. Združeno brodom je odplule 15. oktobra proti vzhodni Aziji.

Zader, 3. oktobra. Uradni list javlja v obeh deželnih jezikih, da se je uvedla v Handlovi aferi preiskava in da se zaključek preiskave pričbdi. Pred prvo sejo dalmatinskega dež. zbora, ki bo v četrtek, imajo klubi sejo.

Trst, 3. oktobra. Namestništvo je prepovedalo ustanovitev dež. društva svobodomislovcev.

Budimpešta, 3. oktobra. V Vilašu je bil večera ob 3 uri 40 min. popoldne močan potres.

Tržne cene v Ljubljani

dne 3. oktobra.

	K/h		K/h
Goveje meso l. v. kg	148	Pšenica . . 100 kg	23/60
Telečje meso . .	160	Rž	17
Prasice . . sveže	160	Ječmen . . .	15/60
Koštrunovo meso .	1—	Oves	15/50
Maslo	220	Ajda	21
Mast prasice . .	160	Proso, belo, .	18
Slanina sveža . .	128	Koruzna . . .	17
prekajena . . .	167	Krompir . . .	6
Jajce, tri	22	Drva, trda, m ³	10
Mleko, liter . . .	18	» mehka, . . .	7
Piščanec	120	Seno, 100 kg .	8/40
Golob	40	Slama, ...	7
Fižol, liter . . .	32	Pšenična moka št. 1	35/50
Grah, ...	24	Koruzna . . .	20
Čeča, ...	12	Ajdova . . . št. 1	39/50

Meteorološki poročilo.

Višina nad morjem 86 m. 2 m. srednji tlak 766 mm

	Čas opazovanja	Stanje barometra, v mm	Temperatura po Celsiusu	Vetereci	Nebo	Povprečna v. a. v. 24 ur
1	9. zveč.	739.4	13.2	brezvetr.	del. jasno.	
2	7. jut.	739.4	11.2	sl. svzh.	del. obl.	0.0
3	2. popol.	738.7	18.2	sr. jvzh.		
4	9. zveč.	739.4	12.1	sl. jvzh.	jasno.	
5	7. jut.	738.9	11.1	sl. svzh.	obl.	0.0
6	2. popol.	738.7	13.9	p. m. jvzh.	dež	

Srednja temperatura sobote 13.3°, norm. 12.8°.
Srednja temperatura nedelje 13.8°, normale 12.6°.

Javna zalivala.

Podpisani društvu si štejeta v častno dolžnost, tem potem se jato zahvaliti vsem, ki so pripomogli, da se je naša slavnost povodom blagoslovljenja društvene zastave v Preski v nedeljo, dne 2. sept. tako sijajno izvršila. Na prvem mestu se najiskrejeje zahvaljujemo preblagemu vladiki prevz. gospodu knezoškofu, ki so blagovolili našo slavnost o čbno počastiti in blagosloviti našo društveno zastavo. Zahvaljujemo se tudi vsem gg. govornikom za njihove krasne govore, naši kumici gospe Ivani Sušteršič in g. Uršuli Kos za izkazano nam naklonjenost in požrtvovalnost. Nadalje se zahvaljujemo vse hvalevredni slavni meniški godbi ter vsem pevskim zborom za izvrstno zabavo; »Kriščansko socialni zvezi«, kakor tudi vsem bratskim društvom ter njihovim zastopnikom, sploh vsem udeležencem, kateri so pripomogli in sodelovali, da se je naša slavnost tako imponantno izvršila. Vsem izrekata najtoplejšo javno zahvalo.

Odbor katol. slov. izobraževalnega in odbor katol. delavskega društva v Preski.

Ravnokar je izšla Družinska pratika

za leto 1905.

„Družinska pratika“ za leto 1905

s krasno barveno sliko: Sveta družina na ovitku, je najlepša izmed slovenskih praktik. Nje vsebina je zelo zanimiva in raznovrstna ter ima mnogo ličnih slik. — Cena posamnim komadom 24 vinarjev. Odjemalci na debelo dobijo mnogo ceneje pri naslednjih trgovcih v Ljubljani:

Auer-Korenčan, J. Kordik, A. Krisper, H. Ničman in V. Petričič.

Dobiva se in zahteva naj se v vseh trgovinah na Kranjskem, Štajarskem, Koroškem, v Istri in na Gorškem.

Družinsko pratiko razpošilja tudi trgovka H. Kenda v Ljubljani.

Pozor! Naprodaj hiša. Pozor!

V Starem trgu št. 19 pri Kočevju, okraj Črnomelj, se prodaja enonadstropna hiša, v kateri je spodaj lokal za prodajalno, ena soba in kuhinja, zgoraj pa tri sobe in kuhinja. Pri hiši je vrt, skedenj in hram. Hiša je pred malo leti nova in stoji par minut od farne cerkve. Dobro bi izhajal prodajalec ali pek, ker peka še ni nobenega tukaj. Proda se iz proste roke — Oglasiti se je pri lastniku J. Zupanu, fotografu, p. Stari trg pri Kočevju, Dolenjsko. 1654 3-1

Že skozi 19 let

boleham na želodcu. Po poskusnjah z različnimi zdravili sem začel leta 1896. rabiti Vašo

tinkturo za želodec,

ki mi je vedno prav dobro služila kot učinkujoče zdravilo, pa ne le meni, ampak tudi raznim boleham osebam, katerim sem jo podaril. Zato jo najtopleje priporočam vsakomur, ki trpi na želodčni bolezni. 790 50—23

Friderik Repolusk, župnik v št. Fidu nad Valdekam, p. Missling, 16. dec. 1903.

Resnici čast!

Vaše „železnato vino“ se mi je pri mnogoteri, večletni uporabi v svoji družini, kakor pri drugih obično izborni obneslo. Prav posebno je bil njega učinek očividni pri slabokrvnih, pri osebah oslabiljenih prebavil in nerednem krvotoku ter podobnih defektih. Zato morem Vaše res izborno železnato vino iz lastne večletne izkušnje v enakih in podobnih slučajih vsakemu kar najtopleje priporočati!

Anton Žnidaršič,

župnik pri Belci cerkvi, p. št. Jernaj, Dolenjsko 1. marca 1904.

Naročila vsprejema proti povzetju in točno izvršuje odlikovani lekarnar G. PICCOLI, Ljubljana lekarna „Pri angeli“, Dunajska cesta, dvorni založnik Njihove Svetosti papeža.

Iščem
spretnega in vestnega
starejšega pomočnika
železnarske stroke,
eventuelno večega tudi knjigovodstva,
kakor tudi
mlajšega pomočnika
iste stroke. Vešča morata biti slovenskega in
hrvatskega jezika
Ponudbe na naslov: 1637 3-3
Ignacij Jellenc trgovec, Karlovec, Hrvatsko.

Po ugodni ceni
sukneno blago pri
R. Miklauc
Ljubljana
Špitalske ulice šte. 5. 1650 52-2

Namizno grozdje, sladko, gorsko, chasselas, pošilja 5 kilogramov
po K 2.50 Dr. Horváth v Szentendre, Uhry. 1652 7-1

Šablone za sobne slikarje, najnovejše in najlepše vzorce, imata v veliki izbiri v zalogi **BRATA EBERL** v Ljubljani, Frančiškanske ulice. 524 17 11-9
Vnanja naročila proti povzetju.

Grenčica
„Florian“
in likér
„Florian“
najboljša kapljica za želodec. 1298 54

Službo cerkvenika
želi dobiti mladenič, star 27 let, dobro izurjen v cerkveniški službi,
Jožef Mihelčič,
cerkvenik, Metlika. 1653 1-1

Pojasnilo.

Da se izogne zamenjavam in napačnemu tolmačenju, si usojam slavnemu p. n. občinstvu naznaniti, da med mojo vinsko kletjo Pred Skofijo šte. 1. in gostilno gospoda Josipa Jegliča na Glincah ni niti trgovinskih niti zasebnih zvez.

Josip Jeglič

hišni posestnik in lastnik vinogradov.

Strogo solidna
manufakturna trgovina
Češnik & Milavec
Ljubljana, Lingarjeve ulice
priporočata slavnemu občinstvu pri nakupovanju jesenskih in zimskih potreščin nju bogato zalogo raznovrstnega oblačilnega blaga. 1601 6-2

Točna postrežba!

Cene najnižje!

LJUBLJANA, LINGARJEVE ULICE

Nakup in prodaja
vsa vrstna državna papirja, srečk, denarjev itd.
Zavarovanja za zube pri šrobanjih, pri izrebanju najmanjšega dobika. — Premese za vsake krebaje.
Kulturna izvršitev naročil na borzi.

Menjarična delniška družba
„MERCUR“
L. Wellzeile 10 in 13, Dunaj, I., Strobelgasse 2.

Pojasnila v vseh gospodarskih in finančnih stvarih, potem o kurzi vrednostih vseh spekulacijskih vrednostnih papirjev in vestni nasveti za dosede kolikor je mogoče visocega obrestovanja pri popolni varnosti naloženih glavnih. 134 380